

**XVII. školsko natjecanje iz hrvatskoga jezika
2. veljače 2012.**

četvrti (IV.) razred

zaporka

--	--	--	--	--	--

(peteroznamenkasti broj i riječ)

broj bodova:

80	
----	--

Upute natjecateljima

1. Test se piše 90 minuta.
2. Prije rješavanja testa treba pazorno ispuniti listić sa zaporkom (čitljivo i pravopisno točno).
3. Natjecatelj zaporku treba napisati na bijelu i žutu omotnicu i na prvu stranicu testa.
4. Zadatke testa treba pazorno pročitati.
5. Treba pazorno slijediti upute u zadatku.
6. Rješenja treba upisivati (crnom ili plavom kemijskom olovkom) na za to predviđena mjesta.
7. U testu nije dopušteno precrtavanje, ispravljanje i šaranje (ako postoje nedoumice pri oblikovanju točnih odgovora, treba se koristiti radnim papirom dobivenim od škole).
8. Da bi se priznali, odgovori trebaju biti napisani pisanim slovima.
9. Da bi se priznali, odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
10. Nakon završetka pisanja test, radni papir i bijelu omotnicu treba staviti u žutu omotnicu koju treba predati članu povjerenstva.
11. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u test i pravo na pisanu žalbu.

Želimo ti uspjeh na natjecanju!

Školsko povjerenstvo:

1. _____
(predsjednik Školskoga povjerenstva)
2. _____
(član Školskoga povjerenstva)
3. _____
(član Školskoga povjerenstva)

1. Označi kraticama N, G, D, A, V, L, I sve sklonjive riječi.

Petar otvori ulazna vrata s otpalom žbukom i kroči u zamračen prostor.

Pod nogama začuje cvilež drvenog poda. „Majko!“ zavapi u tami i krene k

otvorenu prozoru.

(Lada Žigo, *Ljudi i novinari*)

4	
---	--

2. Zadatak ima dva dijela:

- a) ispiši riječi s glasovnom promjenom
- b) imenuj glasovnu promjenu.

Starčevi su lonci očišćeni.

riječ	glasovne promjene

3	
---	--

3. Upiši č/ć/ i dž/đ.

Predvi( )aju budu( )nost bez pitke vode. Studenti su osmislili jaknu koja omogu( )uje pro( )iš( )ivanje kiše i rješava problem že( )i. Odlu( )ili su se za taj projekt jer ( )e uskoro do( )i vrijeme da u ovratniku kišnica prolazi s ugra( )enim cijevima preko vanjskoga dijela jakne kroz vre( )ice joda u ( )epove.

3	
---	--

4. Napiši istaknutim glagolima parnjak po vidu u infinitivu.

Vjetar **podigne** koricu zelene knjige i ona **se prisjeti** pjesama koje su u prašini.

_____

2	
---	--

12	
----	--

5. Upiši rečenične znakove (razgotke).

Nadzornik pita učitelja Jesu li učenici pisali kakve vježbe

Jesu dakako odvrati učitelj

Nadzornik zamoli da mu daju bilježnice a nastavnik ih pokupi

Kad je pregledao bilježnice bio je zadovoljan rezultatima

4	
---	--

6. Ispravi pogreške u rečenicama.

Versacova kolekcija prepuna je jakih boja. U njoj su nezaobilazne kožne jakne.

2	
---	--

7. Zaokruži riječi koje treba pisati velikim početnim slovom.

objavljen je vodič kroz hrvatske muzeje i zbirke koji potpisuje muzejsko-dokumentacijski centar. u njemu su se našli donacija zlatić iz zoološkoga vrta u zagrebu, gradska galerija goljak iz makarske, jurlinovi dvori iz primoštenskoga kraja i stalna izložba vodenoga svijeta u osječkoj tvrđi. priprema se englesko izdanje, a knjiga je među najljepšim knjigama svijeta koje će biti izložene u frankfurtu i muzeju knjige u leipzigu. u muzeju mimara istaknuto je da se na takvo izdanje čekalo dvadeset godina.

(Denis Derk, *Bogatstvo*)

5	
---	--

8. Zaokruži točnu (T) ili netočnu (N) tvrdnju.

Zapornici d ili t gube se kad se nađu:

a) ispred štn	T	N
b) ispred mj	T	N
c) ispred st	T	N
d) u skupovima zdn, ždn	T	N

2	
---	--

13	
----	--

9. Poveži definiciju s disciplinom npr. 1.a).

1. proučava sustave znakova	a) leksikografija
2. opisuje i proučava leksik	b) semantika
3. proučava značenje riječi	c) leksikologija
4. popisuje i tumači riječi	d) semiologija
5. proučava podrijetlo riječi	e) etimologija

1. _____ , 2. _____ , 3. _____ , 4. _____ , 5. _____ .

3	
---	--

**10. Napiši: a) leksičko značenje podcrtane riječi
b) gramatičko značenje podcrtane riječi.**

Knjiga je predstavljena.

- a) _____
b) _____

2	
---	--

11. Zadatak ima dva dijela:

- a) odredi osnovno značenje podcrtanoj riječi
b) odredi preneseno značenje podcrtanoj riječi

Zvijezda u usponu predstavljala im je trn u oku.

leksem	osnovno značenje	preneseno značenje
zvijezda		
trn		

4	
---	--

12. Ispuni tablicu riječima iz teksta.

Svakoj nadređenici mora odgovarati podređenica, a svakoj podređenici supodređenica u istome retku.

Oduvijek je čovjek težio višemu. Ovo vrijeme poziva nas da djelujemo kao ljudi koji će prepoznati u svakom stvorenju brata i sestru, ženu i muškarca. Djeca redovito privlače ljude.

nadređenica (hiperonim)	podređenica (hiponim)	supodređenica (kohiponim)
djeca		sestra
	muškarac	

3	
---	--

12	
----	--

13. Zadatak ima dva dijela:

- a) ispiši lekseme u sinonimnom odnosu
- b) imenuj vrstu sinonima.

Proces nastanka kruha je artizam, a pekarstvo je ravno umjetnosti.

- a) _____
- b) _____

2	
---	--

14. Razvrstaj antonime.

Vječna borba između dobra i zla nastavlja se u magičnoj priči. Priča o Gormitima počinje na udaljenom otoku u dalekoj prošlosti. Prava je zabava za djecu, ali i odrasle i ispunjava našu sadašnjost.

antonimski par	po podrijetlu

3	
---	--

15. Označi naglaske homografima.

Živi sa šumom u šumi i osluškuje sve što šumi.

2	
---	--

16. Dopuni.

Na testu je bilo užasno lako.

Stilska figura u rečenici zove se _____, a utemeljena je na odnosu

_____ .
(imenuj vrstu značenjskoga odnosa)

2	
---	--

9	
---	--

17. Poveži lekseme s odgovarajućom skupinom leksema na prijelazu, npr. 1. a)

1. satnik	a) novotvorenica
2. osjećajnik	b) pomodnica
3. birkinica	c) oživljenica
4. odvajkada	d) zastarjelica

1. _____, 2. _____, 3. _____, 4. _____.

2	
---	--

18. Zadatak ima dva dijela:

a) ispiši arhaizme

b) napiši njihove standardnojezične istoznačnice.

Najvažnija su preporodna djela *Njemačko-ilirski slovar* i Babukićeva *Slovnica*.

a) _____

b) _____

3	
---	--

19. Odredi točne (T) i netočne (N) tvrdnje.

Arhaizmi mogu imati standardnojezične zamjene.	T	N
Historizmi mogu imati standardnojezične zamjene.	T	N
Arhaizmi mogu biti i neke nepunoznačne riječi.	T	N
Historizmi mogu biti i neke nepunoznačne riječi.	T	N

2	
---	--

20. Razvrstaj dijalektizme s obzirom na vrstu.

Ima li šta ljepše? Ladovina. Snaja ponjave prostire.
Na stolu kulen, šljivovica i komad kruva.

izrazni (leksički): _____

fonološki: _____

etnografski: _____

3	
---	--

21. Podcrtaj žargonizme i napiši njihove sinonime u standardnome jeziku.

Plizz, trebam fotke staviti na fejs.

_____

2	
---	--

12	
----	--

22. Zadatak ima dva dijela:

- a) imenuj funkcionalni stil kojemu pripada tekst
- b) ispiši sinonimni par iz teksta.

Pripremaju se za nebeski spektakl koji će prirediti zvjezdana eksplozija. Ona će se moći vidjeti dalekozorom sa sjeverne Zemljine polutke. To je najbliža stelarna eksplozija našem planetu od 1987.

a) _____

b) _____

2	
---	--

23. Odredi posuđenice. Popuni tablicu.

Masažna fotelja najnoviji je hit. Omogućava relaksaciju i reducira stres. Jednostavna je za montažu i ima jastuk koji se može svakomu prilagoditi.

posuđenica	jezik iz kojega dolazi	hrvatska riječ
hit		
relaksacija		
reducirati		
montaža		

4	
---	--

24. Zadatak ima dva dijela:

- a) podcrtaj strane riječi
- b) zamijeni ih hrvatskim riječima.

Za urbani *lifestyle* poderane hlače apsolutni su *must have*.

b) _____

3	
---	--

25. Zadatak ima dva dijela:

- a) imenuj posuđenicu prema jeziku iz kojega dolazi
- b) zamijeni posuđenicu standardnojezičnim izrazom.

Šoping vam može uljepšati dan.

a) _____ b) _____

2	
---	--

11	
----	--

26. Dopuni.

Na maturalcu smo uživali u flamenku i sangriji, ali to nije ni blizu našem **bećarcu, paštici i štruklima**.

Podcrtane riječi zovemo _____, a podebljane riječi _____ . Zajedničko im je da označuju posebnosti pojedinog naroda/skupine i _____ zamjenu u standardnome jeziku.

3	
---	--

27. Imenuj normu koja je narušena u Šimićevu stihu. Ispravi pogrješku.

*Čovječe pazi
da ne ideš malen
ispod zvijezda!*

_____

2	
---	--

28. Podcrtaj uljeza i obrazloži kriterij.

Babin Potok, Crna mlaka, Živi Bunari, Mrzla Vodica.

_____

2	
---	--

29. Dopuni.

_____ i njihove gošće _____
(etnik od Čakovec, N mn. ž. r.) (etnik od Rijeka, N mn. ž. r.)

proteklih su blagdana na glavnome _____ trgu izložile
(etnik od Čakovec)

ručno rađene suvenire.

3	
---	--

30. Napiši čime su motivirana ova prezimena.

Petrić, Petric, Petričević, Petrek, Petrović, Petrin, Petrinac.

_____

1	
---	--

11	
----	--